

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, július 14.

Gazdák biztosító szövetkezete.

(H. H.) Már több ízben volt alkalmunk megemlékezni azon igazságtalan és indokolatlan támadásról, melyet ez évben a kartelbe lépett biztosító részvénytársaságok az ő óriásilag emelt jégdíjtételeikkel a magyar gazdaközönség ellen intéztek.

Igazságtalan és indokolatlannak tartjuk pedig ezen támadást azért, mert ismerjük nagyon jól a magyar gazda helyzetét, ismerjük azon nehéz küzdelmeket, melyeket létfenntartása érdekében már két évtized óta folytatnia kellett.

Az utolsó időkig tartott alacsony gabona- és gyapjúárak, a filloxera, sertésvész, rossz közgazdasági politika és az ezek folytán beállott rossz állatértékesítési viszonyok, a magában véve is magas földadóhoz járó jövedelmi pót-, II-od osztályú keresefi adó, ennek pótdéja, községi pótdadó és egyéb pótlékok és végre a magyar földnek ezen tulságos megterhelésével szemben az ingó tőke privilégiuma oly helyzetbe hozták a magyar mezőgazdaságot, hogy újabb megterhelések türelmével valósággal öngyilkosságot követelt volna el a magyar gazdaközönség. Miért is széles Magyarországon méltó felháborodással kellett fogadni minden elfogulatlan embernek a biztosító részvénytársaságok karteljét s azon horribilis díjtételeket, melylyel a magyar gazdaközönséget valósággal megtámadták.

Felháborodással annál is inkább, mivel nagyon jól ismerjük a külföldön használatban levő jégdíjtételeket, melyek még a régi magyar díjtételeknél is jóval alacsonyabbak, hát még a most átlag 60%-kal emelt díjtételekhez arányítva!

De jó és szükséges volt ezen támadás, legalább fölébresztette és önvédelemre szorította a nemzet oszlopát, a magyar gazdaközönséget.

Az önvédelem nem állhatott egyébből, mint vagy sürgetni az állami kötelező biztosítás mielőbbi létesítését, vagy szervezni szövetkezeti alapon egy széles körre terjedő biztosító intézetet.

A vezető férfiak, nagyon helyesen, a szövetkezeti biztosítást választották. Mi sem lehetünk volna barátjai az állami biztosításnak, mivel nem tartjuk jónak az állam tulságos gyámolítását, de másrészt kellő tapasztalatok sem állanak még rendelkezésünkre, hogy a kötelező állami biztosítás sikerében bizhattunk volna. Míg a szövetkezeti biztosításnak vannak már rég óta számtalan és fényes sikerei a külföldön s az ezektől szerzett tapasztalokkal felruházva a biztos siker kilátásával rendezheti a magyar gazdaközönség a saját körében a biztosítást szövetkezeti alapon.

Bizonyára ezen indokok is vezették a »Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének« központját, midőn elhatározta, hogy az egész országra kiterjedő tűz- és jéghár biztosító szövetkezetet létesít.

Az idej eredmények is igazolván ezen intézmény életre keltésének szükségességét, az előkészítő munkálatok minden

vonalon megindultak s ma már a mozgalom vezetői teljesen kidolgozott tervvel lépnek nyilvánosságra. A megalakítandó intézmény a »Gazdák Biztosító Szövetkezete« nevet viseli. Üzletköre a tűz és jégbiztosításra terjed ki. Prospektusából megtudjuk, hogy a tűznél az intézetek mostani díjainál kezdetben sem indul meg magasabb díjakkal, a jégnél pedig a kartel 1898. évi, tehát a díj-emelés előtti díjait nem fogja tullepni. A szövetkezet egy millió korona tartalékalap biztosítása után kezdi meg működését.

A tartalék alap alapítványi és üzletrészek jegyzéséből származik, az alapítványt nem jegyzők pedig belépti díjat fizetnek a tartalékalap javára, ezenkívül az évi tisztajövedelemnek 50 százaléka is a tartalékalapot gyarapítja. Ez alapon a szövetkezet mindenkor fizetőképességének reális feltételei a legkedvezőtlenebb esetre is biztosítva lesznek. Az alaptőke gyarapítására egyes nagybirtokosok eddig is jegyeztek 20—40.000 kor. értékű alapítványokat s e mellett a kormány erkölcsi és anyagi támogatását is kilátásba helyezte. Hogy azonban a szövetkezet megalakulásához szükséges egy millió korona biztosítva legyen, a gazdák biztosító szövetkezetének alapítói, felhívást intéztek a magyar gazdaközönséghez. A most szétküldött felhívó levelek a mozgalom vezetői közül a Dessenffy Aurél gróf, Zselénszky Róbert és Széchenyi Imre grófok, Miklós Ödon és Rubinek Gyula aláírásait viselik, akik alapítói üzletrészek jegyzésére kérik fel az érdekelt birtokoságot.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Paraszt harag.

(Spanyol néprajz.)

Emilio-Pardo Bazan után: Idem.

Nyáridőben volt, amikor sárgulni kezdenek a mezőn a kalászkok, hogy Ambrozio Lebrina és Juan Raposo közt kitért a viszálykodás.

Egész június alatt esett s csak július elején tisztult ki az égbolt és beköszöntött a meleg, a lankasztó forróság, mely sietteté a gabonaszemek megérését. »Itt az ideje, hogy bele fogjunk az aratásba« — mondogatták egymásnak a parasztgazdák — »megérkezett a kánikula.«

Raposo felkérte szomszédját, Lebrinát, hogy legyen segítségére az aratásban s az a felszólítás egyértelmű volt azzal a csendes megegyezéssel, hogy viszont Raposo is segíteni fog később Lebrinának a takarásban, mert paraszt emberknél ez így szokás.

Mikor azonban eljött az ideje annak, hogy a termést Lebrina is betakarja, a gonosz Raposo nem állt be a munkába szomszédjánál. Azt hozta fel kifogásnak, hogy gyermekei betegek lettek, hogy máshol akadt munkája, szóval amolyan üres kifogásokkal állt elő. Lebrinának, akit mód felett felizzgatott ez az elbánás, kemény szóváltása is volt e miatt nemsokára Raposoval, akivel az ezutáni vasárnapon a

templomajtóban összetalálkoztak. E nap délutánján Lebrina legidősebb fia, András is összekapott a korezmabeli táncznál Chintóval, a legidősebb Raposo gyerekkel. Villogó szemekkel mérték végig egymást, mintha egyik elakarná nyelni a másikat, de a dolog ekkor mégis annyiban maradt.

A Lebrina és Raposo család két egymással szomszédos házban lakott, melyet a birtok tulajdonosa a két tekintélyes bérítő részére építtetett.

Ama vasárnap estélyén, melyen a ház férfi népe szitkok és bosszus veszekedések fözt járt ki s be az ajtókon, az asszonyfélék kis szármolyaikra telepedve, kiültek a kapu elé és tele tüdővel sóvták magukba az üde esti levegőt. A szomszédok azonban a helyet, hogy egymással szóba ereszkednének, olyan messzire elhúzódtak egymás mellől, amennyire csak ezt a tér szűke engedte.

Az öreg Raposoné és az ő Julia nevű leánya, akiknek az volt a hite, hogy igen harapósak, kezükbe vették tamburinjukat és rögtönzött gonydalokat énekeltek melléje, melyek a szomszédokra vonatkoztak s olyan formán szólottak, hogy Lebrinának a férfiak olyanok, mint az asszonyok, ezek pedig mint a férfiak, mert bajszuk is van.

Fel kell itt említenünk, hogy Lebrinának gonyneveket, mely végül rajtuk ragadt és családnevükké lett, öröklött bányaságuk és vézna kinézésük miatt kapták s hogy egyik leányuknak, Aurának, aki huszonöt esztendő volt, fe-

lete szörpíhék fedték az ajkát. Aura nem értett a gondolatokhoz s azok elzengéséhez, de zamatos szitkokkal tudta viszonzni a szomszédok kihívó viselkedését. Apja, amint meghalotta, hogy a lánya a szomszédokkal perlekedik, ráparancsol, hogy hagyja abba a feleselést s jöjjön be a szobába, miközben Raposók csipős megjegyzéseket röptettek utána.

Pár nappal utóbb, hogy Chinto Raposo az erdőbe ment galyakat vágni, Aura Lebrina előtt haladt el, ki tehenét legeltette a kukoriczás szélén. Bárha a nap arcját egy kissé felsütötte s termete esetlen, az ajka meg egy kicsit szőrös volt, azért mindig kíváncsú volt a szemnek a lány s a legénynek az az ötlete támadt, hogy jó lenne vele incselkedni, nem annyira a szépségeért, mint inkább azért, mert ő is a Lebrina vérből való volt.

Azonban rosszul ütött ki a fiuszámítása, mert spanyol nők szokva lévén kemény munkához, egyenlő erejük a férfiakkal, sőt néha még erősebbek is. A nélkül, hogy öklein kívül más fegyverre is szorulna, hamarosan elbánt a leány a fiuval, kit földre gyűrt s azután jót húzott rá a sarló nyelével, míg a téhen szájában a leharapott fücsomóval némán bámulta a jelenetet.

Chinto Raposónak habot turtakaz ajkai dühében az őt ért szégyen felett és gyáva módon állt bosszút ezért a leányon. Egy vigyázatlan pillanatot felhasználva, Aura szájába dugta a kezét és felhasította ujjával a leány ajkát. A meglepetés és kínos fájdalom egy perczre harez-

A döntő lépés e szerint a gazdák biztosító szövetkezetének létrehozása érdekében megtörtént. A gazdaközönségen a sor, hogy ezen reá nézve nélkülözhetetlenül szükséges és fontos intézmény létrehozása érdekében erkölcsi és anyagi támogatását teljes mértékben kifejtse.

Mi reméljük a legjobbat!

Főispán és főbíró.

Két héttel ezelőtt a csongrádi tisztújítás alkalmával Ludrovai Tóth István lett minden pressió és csendőri assistentia daczára nagy többséggel főbírónak megválasztva. E választás alkalmával Vadnay Andor főispán sértőleg nyilatkozott az új főbíróról, ki ezért lovagias elégtételt kért a főispántól, mit ez utóbbi megtagadott. A segédek és Tóth István főbíró a M—g-ban tegnap nyilttéri közleményt tettek közzé Vadnay főispán ellen.

Csongrád város tegnapi közgyűlésén pedig Ludrovai Tóth István főbíró, akit Vadnay főispán megsértett, *bizalmat szavaztak*. A határozat egyhangú volt.

A magyar-csékei mandátum.

Néhány hét alatt eldőlt, hogy ki lép Goldis József aradi püspök örökébe, a magyar-csékei mandátumba, addig pedig megindul a korteskedés a két jelölt Kupsa Viktor dr. és Fassie Tódor belényesi ügyvéd körül. És most már úgy hisszük, hogy az új aera ráveti fényét e választásra is s a régi rendszer megszokott eszközei mellőzve lesznek annál is inkább, minthogy mindkét jelölt szabadelvű programmal megy a küzdelembe.

A magyar képviselőház elnöke, Perczel Dezso a következő átiratot intézte a központi választmányhoz:

Biharvármegye t. központi választmányának

Nagyvárad.

Goldis József Biharvármegye magyar-csékei választó-kerületének képviselőjétől lemondván, a képviselőháznak f.

évi július hó 5-én tartott ülésében hozott határozata folytán felhívom a t. központi választmányt, hogy az elől említett választó-kerület részére a törvény értelmében új képviselő választás iránt intézkedjen.

Budapest, 1899. évi július 12.

Perczel,

a képviselőház elnöke.

Ennek megfelelőleg Szunyogh Péter alispán mint a központi választmány elnöke a következő meghívót intézte a választmány tagjaihoz:

Minden központi választmányi tag urnak.

Felkérem központi választmányi tagurat, hogy a folyó évi július hó 18-ik napján, délelőtt 11 órakor a vármegye székházának nagytermében tartandó választmányi ülésen részt venni sziveskedjék.

Tárgy: A Goldis József képviselő lemondása folytán a magyar-csékei választó-kerületben szükséges képviselő választás iránti intézkedések.

Nagyváradon, 1899. évi július hó 4-én.

Szunyogh Péter,

alispán, mint elnök.

Az 1872. XXXIII. t. cz. alapján ha időközi vagy meghiusult választás esete merül fel, a választás napját a központi választmány úgy határozza meg, hogy a képviselőház ez iránt hozott határozatának vételétől 14 napnál rövidebb és 24 napnál hosszabb időköz ne legyen. A választás tehát 4 hét lefolyása alatt okvetlen meg fog történni.

Vendéglősök kongresszusa.

Azon alkalomból, hogy a nagyváradai pinczeregylet zászlóavatással egybekötött 25 éves jubileumi ünnepet ül, a vendéglősök mint már megirtuk IV. országos kongresszusukat itt fogják tartani a jubileumi ünnep keretében. Ugyancsak ez időben lesz megtartva itt Nagyváradon a szállodások, vendéglősök, kávéosok, pinczerek országos nyugdíjgyesületének évi rendes közgyűlése.

Az ünnepély tehát tulajdonképen 3 egylet ünnepélye lesz s a magyarországi vendéglői és

kávé-ipar nagy virágzása és fejlettségénél fogva ezen ünnepély igen fényesnek és nem kevés fontosságúnak ígérkezik, amin különben a szakavatott rendezőség is eléggé buzgólkodik, hogy az ország minden részéből ideseregülő kartársakat minél fényesebben fogadhassák.

Az ünnepély augusztus hónap 28., 29., 30. és 31. napjaira fog kiterjedni s a vendéglősök kongresszusa a végrehajtó bizottságának elnöke Gundel János mintegy 4500 ilyen szövegű meghívókat küldött szét:

Meghívás a IV-ik országos magyar vendéglős kongresszusra. T. Szaktársak! A múlt évben Debreczenben tartott III-ik országos magyar vendéglős kongresszus határozatai alapján a magas kormányhoz intézett panasz-feliratok és kérvények még nem nyertek elintéztést, a végrehajtó bizottság mégis czélszerűnek találta a kongresszust ismét egybe hívni, hogy így módot és alkalmat nyújtson a vendéglős-ipart veszélyeztető régi bajok és újabb sérelmek elhárításának megvitatására.

Felhívjuk tehát magyarországi összes szaktársakat, hogy a folyó évi augusztus hó 29-ére kitűzött nagyváradai kongresszuson minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek: mert a kongresszus határozatai is csak akkor bírnak súlylyal, ha azok az ország minden részéből összeseregülő szaktársak tömegének jelenlétében és közös akaratából hozzatnak.

Mindazok akik a kongresszuson részt akarnak venni, nevüket, szakfoglalkozásukat és lakóhelyüket a nagyváradai rendező-bizottságnak f. évi augusztus hó 1. napjáig bejelentésük.

A kongresszus elé tartozó indítványok Budapestre, Gundel János végrehajtó-bizottsági elnökhöz küldendők. (V. ker., Istvánfőherczeg szálloda.)

Budapesten, az 1899. évi május hó 30-án tartott végrehajtó-bizottsági értekezletből.

Gundel János,
végreh. biz. elnök.

A nagyjelentőségű ünnepélyre mintegy 600 vendég jelentette be részvételét s a vendégek

képtelenné tette a bátor amazont s így a gyáva ficzko egér utat nyert és elmenekülhetett.

A leány egész napon át könnyezett és kétségbe volt esve amiatt, hogy rut marad. A semmirekélő Raposo fiuk pedig kiálltak az ajtóba és úgy csufolták őt, elnevezvén bornyuszájúnak a leányt. Ez olyasmit dörmögött néha, hogy majd rá kerül még a sor a nőkre is s ők is megmutatják majd, hogy mit tudnak a nők.

Lebrina András haragtól reszkette hallgatta nővére szavait, de nem szólt egy szót sem. Békés természetű embereknél rendesen rossz jel az efféle hallgatás. Eltelt azonban egy hét is anélkül, hogy valami történt volna. Aura sebe gyógyulni kezdett, a Raposo-fiúk tovább is egyre csak gunyt űztek Lebrinákékból és pedig már nyilvánosan is.

A heti vásár napján egy talyiga kelkáposztával bement Chintó a városba hogy azt ott eladja. Besötétedett már az idő, midőn a fiu egy kissé bekaparászva az üres talyigával hazafelé tartott, egyszerűen amint egy mély utszorosba hajt be a lovával, hátulról hatalmas ütés éri a fejét, azután még egy, mire ő kábultan bukik ki a talyigából. Azután már csak homályosan érezte, mintha súlyos, szegekkel kiveret faczipókkal tánczolódnának a melle tetején.

Az e fajta eseteket nem szokás a vidéken bejelenteni a törvényszéknek. A paraszt ember panaszt emel ugyan a bíróságnál egy barázda földért, egy kitört fáért vagy egy marok gesztenyéért, mert birtokát a törvény oltalma alá

helyezi a testi biztonság azonban személyi ügye minden egyes embernek ő náluk.

Számtalan ember van a faluban szabadon, a ki ismerősei egyikét másikat egyes alkalmakkor megszurta vagy leütötte, de azért senkinek sem jut eszébe az ilyet felterjeszteni avagy ügyvéd kezébe adni.

Még mielőtt Chintó Raposo betegyát elhagyhatta volna, mely bizonyosok vért elszivott tőle, Roman és Duardo nevű testvérei megesküdtek, hogy őt megbosszulják. Lebrina András ugyan mindenképen azon volt, hogy ne mutakozzék a szemük előtt, szegény embernek azonban a dolga a legelső, munka után kell néznie és a szerencsétlenség úgy hozta magával, hogy őt is ugyanazon utépítési munkához rendelték ki, a melynél a két Raposo fiu is dolgozott. Mint a vadász a maga vadjára úgy leselkedtek ezek áldozatukra és kapva az alkalmon, hogy egyszer a munkások összeverekedtek, a Lebrina fiut egy nagy kőgarmának szoritották és fejét kövekkel összeroncsolták.

A dologban törvényszéki vizsgálatot indítottak, de a merénylők ellen nem akadt semmi bizonyíték. Az esetről senki sem tudott semmit, mint a hogy rendesen semmit sem látnak meg ilyenkor az emberek. A lelkész elmondta imáját a megholt felett és kinyit megzsaporodott a keresztek száma ott mint a temetőben.

A csapás egészen lesújtotta Lebrinákát. Csendes természetű, jóra való népek voltak különben is mindnyájan és Andrást is csak a

sok csipkedés és gunyolódás hozta ki ennyire a sodrából. Raposók szintén úgy okoskodtak, hogy miután a sok huza-vona már egy ember halálát okozta, ideje a dolognak végét szakítani s felhagytak a gunyos pletykákkal és bosszantásokkal.

A halottat azonban még sem tudta valaki elfelejteni s ez a valaki Aura volt, kiben a család férfi tagjainak minden bátorsága összpontosult. Gyászruhát öltve és rekedten a sok sirástól izzó gyűlölettel, szikrázó szemekkel tekintett a Raposo fiukra, ha ezek a szemé elé kerültek.

A következő nyáron aztán mikor a dustermést a gazdák már betakarították az történet, hogy egy éjszaka, — hogy hogynem — a Raposók pajtája kigyuladt s a lángok úgy elharapódtak, hogy az istállók és a gazda lakóháza is tüzet fogott és földig égett. A családtagok mély álomba merülve alig tudtak a veszedelemből kimenekülni.

Az egyik fiut azonban, Románt, a kit mindenki a főtettesnek tartott Lebrina András meggyilkolásában, megszenesedve találták fel a romok között, ámbár senki sem tudta józan észszel felfogni és megmagyarázni azt, hogy mint történhetett, hogy egy ilyen fürge lábú suhancz bentrekedt az égő házba és nem tudott onnan kimenekülni.

Mindez a sok baj pedig onnan eredt, hogy Raposók nem akartak segíteni Lebrinákának az aratásban.

magánbázisokban és szállodákban fognak elszállásoltatni.

A rendezőbizottság kérvényt intézett a városhoz, hogy az ünnepély alkalmából a vendégek fogadtatásában vegyen részt.

Az ünnepély sorrendje a következő:

Augusztus hó 28-án: ismerkedési estély a »Fekete Sas« szálloda udvari helyiségében.

Augusztus hó 29-én: reggel 8¹/₂ órakor a magyar vendéglősök országos kongresszusa a »Zöldfa« szálloda nagy termében. Egy órakor dejeuner ugyanott, a kis teremben.

Augusztus 29-én: délután 3 órakor a Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávéssegédek országos nyugdíjgyesületének közgyűlése.

Augusztus 30-án: délelőtt 10 órakor gyűlekezés a »Fekete Sas« szálloda nagytermében, onnan kivonulás a Sport-térre. Itt tizenegy órakor *zászlóavatási ünnep*. Utána a lövölde nyílt helyiségében két órakor díszbéd, este fényes táncmulatság.

Augusztus 31-én: a város nevezetességeinek, a peceszőlősi sörgyárnak, nagyobb pincézéknak, üzleteknek megtekintése. Villás reggeli a sörgyárban. Ebéd a Félix-fürdőben, vacsora Szt.-László-(Püspök)-fürdőben, utána táncestély.

A kongresszus napirendje.

I. A kongresszus megnyitása. II. Elnök és a társelnökök választása, jegyzők kijelölése. III. Jelentés a végrehajtó-bizottság eljárásáról. (Előadó Gundel János, végrehajtó-bizottsági elnök). IV. A szakoktatás terjesztése és ezzel kapcsolatban a képesítés kérdése. (Előadó Glück Frigyes, a budapesti szakiskola bizottságának elnöke). V. Országos magyar vendéglős-szövetség szervezése. (Előadó Bokros Károly, Budapestről). VI. A magyar királyi földmívelésügyi miniszter protektorátusa alatt szervezkedő országos központi borászati szövettel szemben elfoglalandó álláspont. (Előadó Schleiffer Lajos, Esztergomból). VII. A vendéglői záróra és a rendőri díjak szabályozása, illetőleg eltörlése érdekében teendő lépések. (Előadó Hauer Bertalan, Debreczenből). VIII. Indítványok előterjesztése.

A nagyvárad pinczéregylet zászlóavatási ünnepélyére a következő meghívót bocsátotta ki:

A nagyvárad pinczér-egylet 25 éves jubileuma alkalmából 1899. évi augusztus hó 30-án, délelőtt 11 órakor országos jellegű *zászlóavatási ünnepet* rendez.

Elmulaszthatatlan kötelességünknek tartjuk, hogy uraságod jóakaratu pártfogását és nagyrabecsült megjelenését kérjük.

Amennyiben előreláthatólag nagy érdeklődés fogja kísérni törekvésünket, a legmélyebb tisztelettel még arra is kérjük, méltóztatassék a csatolt jelentkezési lapot lehetőleg azonnal, de legkésőbb 1899. aug. hó 1-éig a »kongresszust rendező bizottság« czíne alatt (Apáca-utca) visszajuttatni, hogy kedves vendégeink elszállásolásáról kellő időben gondoskodhassunk.

A jelentkezés után azonnal megküldjük a díszbédre, táncestélyre szóló tiszteletjegyeket és a lakás bérletét.

A zászlószegért felajánlandó szives adományát kegyeskedjék mellékelni postautalvány felhasználása mellett, meg nem jelenés esetén a zászlószeg kapcsán postára adni és ugyanazon értesíteni, hogy minő jelmonddal, kit méltóztatik megbizni a szeg beverésével.

Végül, midőn még tájékozás végett az ünnepségek programját is megküldeni szerencsénk van, azon reményben, hogy uraságod megtisztelő megjelenésére biztosan számíthatunk, vagyunk hazafias üdvözléssel a nagyvárad szállodások, vendéglősök, kávéskók és korezmárosok ipartársulata és a nagyvárad pinczér-egylet kongresszust rendező bizottsága nevében: Ifj. Rimler Károly kongr. rend. biz. elnök. Czeglédy Sándor a sz. v. k. és k. ipartárs. elnöke. Hillinger Miksa elszállásolási bizottsági elnök. Kunz Gusztáv vigalmi bizottsági elnök. Dr. Dési Géza jogtanácsos. Sarkadi Ignác a társulat és egylet titkára. Mezey Mihály zászlóavatási bizottsági elnök. Stern Herman a nagyvárad pinczér-

egylet elnöke. Kriszta Sándor fogadó bizottsági elnök. Stern Sándor a sz. v. k. és k. ipartárs. pénztárnoka. Rendes Szidor a nagyvárad pinczér-egylet pénztárnoka. Gaál Antal, Harsányi József, Hillinger Lipót, Kovács László, Lővi Ignác, ifj. Rimanóczy Kálmán, Bayer Frigyes, Czeglédy Gyula, Freifeld Mór, Gottfried József, Ligeti Lajos, Lőkövits Lajos, Radler János, ifj. Stern Sándor, Szauer Kálmán kongresszust rendező bizottsági tagok.

Jelentkezések mielőbb, de legkésőbb aug. 1-ig beküldendők.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Julius hó 15-én Bizottsági ülés a Kereskedelmi kamarában.

Julius 17. Az orvos szövetség rendezőbizottságának ülése d. u. 5 órakor a városháza tanácstermében.

Julius 18. A megyei központi választmány ülése d. e. 11 órakor.

Julius 18. Tanítók gyűlése Nagyszalontán.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavérése Nagyszalontán.

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Személyi hir.** *Bundala* Mihály pápai kamarás és központi szemináriumi lelki igazgató, ki két napot városunkban töltött mint *Winkler* József cz. püspök vendége, ma reggel Budapestre utazik, honnét néhány hétre Reichenthalba megy egészségét helyreállítani.

* **A polgármester a jogakadémián.** *Wlasics* Gyula kultuszminiszter a jogakadémiai tanári kar javaslatára *Bulyovszky* József dr. polgármestert a m. kir. jogakadémia mellett fennálló államtudományi vizsgáló bizottság kültagjává nevezte ki.

* **Uj czimzetes apát.** Ő Felsége dr. *Nemes* Antal budavári plebánosnak a szent Benedekről nevezett pécsi czimzetes apátságot adományozta.

* **Utolsó nap.** Figyelmeztetjük a választó polgárokat, hogy ma van a választói liszta ellen való felszólalásnak az utolsó napja. Nézzék meg a lisztát az érdekeltek és sürgősen adják be panaszukat.

* **Mihákovics Géza halála.** Az elhunyt rektor özvegyéhez és az egyetemi tanácshoz még egyre érkeznek mindenfelől a részvét jelei. A királyi József műgyetem tanácsa szép átíratot intézett a tudomány egyetem tanácsához, melyben mély részvétét tolmácsolja és díszes babérkoszorút küldött a ravatalra. *Wiesner*, a bécsi tudomány egyetem rektora hosszabb táviratban fejezte ki részvétét. Az egyetemi tanács tegnap este ez alkalommal rendkívüli ülést tartott, melynek határozatából Herceg Mihály prorektor, Breznai Béla, Klug Sándor, Frölich Izidor dekanok, Ajtay K. Sándor és Jalsorszky József ma délelőtt a tanács részvétét fejezték ki az özvegynek. Az elhunyt rektor holtteste még mindig a klinikán fekszik, ideiglenes ravatalon. Az egyetemi templomban ma délután állítják fel az Entreprise emberei a díszes ravatalt és gáspompával ékesítik fel az egész templomot. Az egyetemi ifjúság nagyszámban fog részt venni a temetésen, szombaton délután négy órakor gyülekezik az egyetemi körben, a honnan saját zászlója alatt vonul a ravatalhoz. Az egyetemi tanács külön gyászjelentést adott ki, a rektor haláláról a jelentés így hangzik: «A Budapesti Királyi Magyar Tudomány-Egyetem-Tanácsa fájjalomtól lesújtva szomorúan jelenti, hogy rektor magnificusa, Mihákovics Géza orvos- és sebész tudor, szemész és szülész-mester, az anatómia és fejlődéstan nyilvános rendes tanára, az I-ső számú anatómiai intézet, gyűjteménytár és anatómiai épület igazgatója, a II. oszt. vaskoronarend lovagja,

a Magyar-Tudományos-Akadémia rendes, a budapesti kir. orvos- és a közegészségügyi egyesület alapító, a természettudományi társulat örök és választmányi-, a magyar orvosi könyvkiadó társulat igazgatósági-, a budapesti fogász-egyesület tiszteletbeli tagja, az orvostud. karnak volt dékánja, a strassburgi egyetem volt magántanárja, számos külföldi tudományos egyesület tagja stb. f. hó 12 én hajnali 3 órakor életének 55-ik és egyetemi tanárságának 25-ik évében hosszú, gyöttrő betegség átszenvedése után gyászosan az Urban elhunyt. A megboldogult földi maradványai szombaton, f. hó 15-én délután 5 órakor fognak az egyetem templomában a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a kerépesi-uti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. — Lelkéért az engesztelő szent miseáldozat hétfőn, folyó hó 17 én d. e. 9 órakor fog az egyetem templomában az Urnak bemutatni. Budapest, 1899. évi július hó 13. Az örök világosság fényeskedjék neki! Az orvosi kar szintén külön gyászjelentést adott ki a halálesetről.

* **Az orvos-szövetség kongresszusa Nagyváradon.** Az Országos Orvos-Szövetség — engedve Nagyvárad város szíves meghívásának — ez idei kongresszusát f. évi *szepember* havában *Nagyváradon* fogja megtartani. Tekintve azt, hogy ez lesz az első eset, hogy az Orvos Szövetség vidéki városban tartja kongresszusát, a szövetség mindent elkövet, hogy ezt minél ünnepélyesebbé tegye. E végből a rendezőbizottságba nem csak orvosokat választott be, hanem a város több más nagytevékenységű férfiát. A rendezőbizottság tagjait az Orvos-Szövetség nagyvárad fiókjainak elnöke dr. *Konrád* Márk felkéri, hogy f. hó 17-én d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében tartandó gyűlésen jelenjen meg.

* **Hol ismerkedett meg Petőfi Bem tábornokkal?** A szabadságnak legtisztább fényben ragyogó két alakja, Bem József és Petőfi Sándor a Madarász lakásán ismerkedett meg először egymással. Bem, a lengyel menekült, még mielőtt a kormány megbízásából a harcmezőn megjelent volna, mindennapos vendég volt Madarász lakásán. Feketekávéra naponként ellátogatott Madarász József képviselőhöz. Dicsőséggel fűződött nevéhez, még mielőtt a magyar szabadságharcban szerephez jutott s Petőfi Sándor égett a vágytól, hogy vele megismerkedjék. Zárkózott, hallgatag természete azonban nem engedte, hogy keresse az ehhez vezető alkalmat. Madarász József tudomást nyert az óhajtsárról s ismételve is meghívta magához olyankor, a midőn Bemet vendégül látta.

— Ugyan gyere már no — szólta hozzá egy ízben s Petőfi engedett végre a nógatásnak. Az ő lakásán ismerték meg egymást Bem és Petőfi. Megismerték s kölcsönösen megszerették egymást olyan szeretettel, amelyek köteleiket csak a halál tépheti szét...

* **Egy festő sikerei.** *Endrey* Sándor fővárosi festő hetek óta itt tartózkodik Nagyváradon, hogy több arczkép-megrendeléseken, melyek egy részét a megrendelők megelégedésére sikerrel fejezett be, dolgozzon.

* **Damjanics utolsó kocsisa.** Az aradi vértanúhalál szomorú históriája ugy tartja, hogy a tizenhárom közül, a legvittezebbet, a legnagyobbat, a törött lábú *Damjanics* Jánost egy oláh paraszt vitte ki a kocsiján a vesztőhelyre. Így ábrázolta egy nemrég elkészült festmény is. A különös véletlen ugy akarta, hogy az a festmény megdöntse a hagyományt és kiderítse miképp *Damjanics* Jánost magyar ember kocsiján vitték utolsó útjára. A festményen ugyanis foglalkozott az egyik aradi lap, amelynek a szerkesztőségében most megjelent egy új fazekas-varsándi magyar asszony, *Varga* Mihályné és elmondotta, hogy *Damjanics* Jánost az ő édesapja *Kalmár* Sándor vitte ki a vesztőhelyre, az pedig magyar ember volt. *Kalmár* maga is negyvennyolczas honvéd volt, káplár: de októberben már letette az unifor- mist s parasztruhában volt. A gáznapi előtt

való este — így mesélte a gyermekeinek — élelmi szert hozott a várba. Ott azt kérdezték tőle:

— Nem tudna valakit, aki holnap kocsi-jával idejöhetne?

— De itt vagyok én, kérem — mondta Kalmár, s föl is fogadták. Másnap az ő kocsija vitte a beteg Damjanicsot a vesztőhelyre. Amikor fölsegítette a kocsi, földadta neki a »selyembársony köpenyegjét«, de azt a porkoláb lehuzta a kocsirol. És a parasztgazda könyezve nézte a kocsirol annak a felakasztását, aki neki is generálisa volt. Ez a kocsi pedig most is megvan. Damjanics kocsisának fia, Kalmár András használja.

* A kereskedelmi kamarák kongresszusa.

A kereskedelmi kamarák ez évi országos kongresszusa augusztus hó második felében fog megtartatni *Nagyváradon*. E tárgyban vettük a következő meghívót:

Van szerencsém a kamarai beltag urat, mint a f. évi augusztus hó második felében Nagyváradon tartandó V. országos kamarai kongresszus előkészítő és rendező bizottságának tagját tisztelettel felkérni, hogy a folyó évi júl. 15-én szombaton d. u. 1/2 órákor tartandó bizottsági ülésen mulhatatlanul megjelenni sziveskedjék. Nagyváradon, 1899. július hó 12-én. Dr. Sarkadi Lajos, kamarai titkár.

* **Névmagyarosítás.** Steiner Hermann komádi-i illetőségű budapesti lakos vezetéknévét *Körösi*-re magyarosította.

* **Köszönet-nyilvánítás Türr tábornoknak.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Türr István tábornoknak a bajai főgymnasium tanulói javára tett hatszáz koronás és a bajai polgári iskola tanulói javára tett két egyenkint ötszáz koronás alapítványaiért köszönetét nyilvánította.

* **A szalárdi sertésvész.** A nagyváradi vásárra Tóth Mihály szalárdi gazdaember pár hete vészes sertéseket hozott be. A hatóságok megindították annak idején a vizsgálatot s a szalárdi körjegyző, a ki a kellő ellenőrzést elmulasztotta, el is vette büntetését. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter most leiratot küldött *Bulyovszky* József dr. polgármesterhez sürgős jelentést kérve az esetről. A miniszter ugyanis úgy értesült, hogy Nagyváradon is mulasztást követtek el az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők, mert nem tették meg a szükséges óvintézkedéseket s bebocsátották a sertésvészben megbetegedett állatokat, jöllehet a járlatokon fel volt tüntetve a sertések betegsége. A miniszter a jelentéstételen kívül azt is kívánta, hogy azok ellen a kereskedők ellen, akik megvásárolták a sertéseket, indítsák meg a kihágási eljárást. A polgármester sürgősen megkereste a kapitányságot, hogy adjon véleményét ez ügyben. Gerő Ármán t. főkapitány terjedelmes jelentést küldött a polgármesterhez, kifejtve, hogy a tisztviselők nézete szerint szabálytalanságot követtek el és így felelősségre vonhatók, míg ellenben a sertések megvásárlói ellen nem indíthatja meg a kihágási eljárást, mert nem követtek el a vétel révén törvénybe ütköző cselekményt. A polgármester jelentését a napokban terjeszti fel az iratokkal együtt a földmivelésügyi miniszterhez.

* **Találmány a füstnélküli lőpor ellen.** A füstnélküli lőport feltalálása alkalmával korszakalkotónak mondották a hadászat történetében a szakemberek. Legelőnyösebb tulajdonságául azt ismerték el, hogy az ellenség nem látva a füstgomolyt, nem tudhatja, hogy honnan és milyen számban lövöldöznek rá. Most azonban Sínart amerikai ezredes kitalálta a módját, hogyan lehet kijátszani a füstnélküli lőporok ezt az előnyét. Készített ugyanis egy látesövet, melynek segítségével bármilyen távolságból tisztán észrevehető a füstnélküli lőpor okozta láng s az által megtudható, hogy mely irányból jönnek a csapatok. E látesőnek

az a titka, hogy üvegje violaszínű. A filippinek ellen folytatott háboruban már kitapasztalták e láteső használhatóságát.

* **A gyógyszerészek kérelme.** A gyógyszerészek kérvényt adtak be a belügyminiszterhez az iránt, hogy engedje meg a higanykenőcsnek és több hasonló praeparatumnak kézi elárusítását. Minthogy azonban a higany nagyfokú mérge, amely a gyógyszerekre vonatkozó szabályrendelet értelmében kézzel (vény nélkül) nem árusítható, s ártalmas vagy ártalmatlan volta a rendeléstől s dózisosoktól függ, a miniszter a gyógyszerészek kérelmét elutasította.

* **Gyászrovat.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Lázár Cornél és neje Groza Anna gyermekeikkel, Lázár Gabriella és férje Klup Alajos gyermekeivel, Lázár Silvia, Letitia és László, Forthuber István és Erzsébet, mint gyermekek, illetve unokák a maguk és számos rokonok nevében megtört szívvel tudatják a legjobb apa, nagyapa, após és rokon *Lázár László* ügyvéd f. hó 14-én d. e. 8 órákor hosszas szenvedés után élete 72-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. Földi maradványai f. hó 16-án d. u. 3 órákor fognak a keleti egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni a vasköhi gör. kel. temetőben. Vaskóh, 1899. július 14-én, Béke lengjen porai felett!

* **A vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az ipari munkának vasárnapi szünetelése tárgyában a következő rendeletet adta ki: Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t. cz 3. § a alapján a belügyi és földmivelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg hivatali elődöm 1892. évi márczius hó 5-én 14.837. szám alatt kiadott rendeletének II. c) pontjához a következőket rendeltem: A munkaszüneti napot követő napon reggeli 3 órákor megkezdhető a fuvarozás előkészítése és foganatba vétele. E rendelettel, mely kihirdetése napján azonnal hatályba lép, hivatali elődöm fentebb idézett rendeletének II. c) 2. b) pontja érvényen kívül helyeztetik.

* **Előléptetés.** A debreczeni kir. főügyész *Duró* Mihály nagyváradi kir. ügyészégi hivataliszolgát — fizetésben — előléptette.

* **Felhőszakadás.** Az utóbbi napokban a megyének több részéről jelentettek felhőszakadást. Tegnap előtt Fekete-Bátor és Fekete-Tóti községekben óriási felhőszakadás volt, amely a vetésben igen nagy károkat okozott.

* **A kórházak elősdiíjei.** A belügyminiszter körrendeletben tudatja a törvényhatóságokkal azok neveit, a kik szinlelt betegségek révén felvétetik magukat a közkórházakba s kórházról kórházra vándorolhatnak. Jobbára faczér iparossegédek, elzüllött, iszákos napszámok az illetők, a kik az ingyeneélés ezen fajtáját már régi idő óta s feltűnő módon gyakorolják.

* **A pecze-szöllősi jéggyár július 13-án** kezdette meg a jégkészítést s naponta 21 óra alatt megrendelés szerint 70—100 métermázsas jeget készít. A jégkészítés gépezetét *Czibulka* Antal mérnök, hat munkás segítségével állította fel. Négy munkás már elutazott. Kettő még itt van s a szerelő mérnök urral ezek is távozni fognak tíz napi működés után, a mikor a jégkészítés munkáját *Löwy* Ignác és *Löwy* Miksa tulajdonosok közvetlen felügyelete mellett begyakorolt helybeli munkások végezik, ugyanazok, kik az első napon is végezték. A jégkészítés igen egyszerű s épen azért egyszerű. Egy bővizű kut szolgálta a vizet, mely egy tartálynak egyetlen fordításával, tíz darab bádoggal edényt tölt meg felséges ízű tiszta vízzel. E tíz edényt egy gépezettel *tíz fok hideg* sós vízbe bocsátják, mely folyton forgatva maga be nem fagyhat, de a bádoggal edényben levő vizet hat óra alatt hatalmas jégtablává fagyasztja. E jégtablák olvasztás által vétetnek ki a bádoggal edényből s azonnal szállíthatók, mert minden perczen készen vannak. Egy métermázsas jég helyben 160 krajczár, házhoz hordva 2 forint. Legkisebb mennyiség, melyet házhoz szállítanak 13 kiló. Tehát a megrendelő

nem levegőt vásárol putton számra, hanem sűrű jeget súly szerint. Egyszerre 130 kiló jéghez szükséges vizet öntenek az egymás mellé helyezett tíz edénybe. Ilyen sor edény több van s a mint tíz edény kiürül, a nagy tartály egyik végén másik tíz edényt helyeznek el a tíz fok hidegségű, kavargó sós vízű kádban. Tehát minden perczen viheti a jeget, a ki érte megy. A sörgyár két napi készítményét szakadatlanul viszik. A nagyváradi mészárosok már előre biztosították magukat s igen dicsérőleg szólnak a *tiszta vízből készült* és igen tartósnak bizonyult jégről. Maga a jégkészítő gép a gőzsörgyár tulajdonosoknak csak mellékes kérdés. Nagyszerű vívmány az, hogy különböző fokú melegségben tarthatják fenn a különböző pinczéket. Érdekes az a jelenség is, hogy a 20 R meleg gépteremben ujnyi vastag hóréteg, zuzmára borítja a vascsöveket s ez a zuzmára a pinczéken átvezetett csöveket is borítja. A tulajdonos szerencsét vár a géptől, mert 13-án indította meg s e szám az ő életében mindig szerencsés volt.

* **A színház alapkövének letétele.** A színház építése ügyében a városi tanács ártirt a vállalkozóhoz, mely szerint a kis Mayr-ház már most bontásra kerül s az alap kiásásának pedig augusztus 1-ére készen kell lenni, úgy, hogy ekkor az alapkö már letehető legyen. A vasszerkezetű tető építésére a napokban már kiírják a pályázatot.

* **Alkalmazást keres.** Egy joghallgató, ki tanítással 8 év óta foglalkozik, javító vizsgálatra középiskolai tanulókat előkészít s jó sikert biztosít. Elvállal bármely irodai foglalkozást is szép és gyors irással, igen szerény feltételek mellett.

* **A meteorologiai új vizsgáló helye.** A meteorologiai intézetnek eddig városunkban a főgymnáziumban volt a vizsgáló helye, azonban ezt most áthelyezik a főreáliskolába. Az áthelyezés a napokban fog megtörténni.

* **Öngyilkos legény.** Nagytótfalu községben tegnap hajnalban *Palócz* Lőrincz jómódu parasztgazda a széna padlásán felakasztva találta legény fiát *Györgyöt*. A fiu még csütörtökön este követte el végzetes tettét, úgy, hogy mikor apja megtalálta, a holttest már egészen ki volt hülve. Hogy a fiát mi vitte végzetes elhatározására, nem tudják.

* **Elveszett munkakönyv.** Nagy Sándor lakatos segédnek elveszett a munkakönyve. Az iparhatóság felhívja a megtalálót, hogy azt szolgáltatassa vissza, annyival inkább, mert annak úgy sem veheti hasznát.

Egy bluz meg egy nadrág.

Nem valami rongy czivilruha, hanem a m. kir. államvasutaké volt az a bluz meg nadrág, a mit elsikkasztottak. A szörnyű bünt Dobos Antal, a kőbányai volt állomásfelügyelő követte el, aki csak hét esztendeig szolgált becsülettel. A boldogtalan embernek egy napon — megszökött a felesége. Ez nagyon elkésértette s nem volt maradása, otthagya szó nélkül a szolgálatot s elindult a hűtlen asszony keresésére. Más ruhája nem volt a szerencsétlennek, hát az uniformisában ment szomorú utjára s mikor megjött, akkorára nemcsak elcsapta a magas direkció, de sikkasztás miatt is feljelentette. Ma tárgyalta a törvényszék Agorasztó bíró elnöklésével a jó urak panaszát.

— Hogy elsökött akkor a feleségem — mondta a szegény Dobos Antal — elvitte magával az eszemet is. Olyan voltam, mint a bolond s futottam utána.

Elnök: Azt panaszolja a vasut, hogy elvitte 15 forint és 5 kr. értékű ruháját is.

— Ez igaz, nagyságos uram, de csak nem mehettem meztelenül . . .

Soós bíró: Hát nem volt más ruhája, mint az uniformisa?

— Bizony, czivilruhára nem tellett a fizetéséből.

— Mondja, szegény ember, meddig szolgálta a vasutat?

— Hét esztendeig.

— Büntetése se volt ez alatt?

— Soha.

A bíróság ezután a vasut képviselőjét, Spinezer János tiktát hallgatta meg. Bejelentette, hogy Dobos Antal még félévig tartozott volna azokban a ruhákban szolgálni és csak azután lett volna a bluz meg a nadrág az övé. Ha elment, vissza kellett volna adnia. Azután hivatalos szárazsággal tette hozzá:

— Magával vitte a ruhát s így kérem a megbüntetését!

— A kárt is megítéljük? — kérdezte az elnök.

— 13 frt 5 krt.

A vádlott kijelentette, hogy a kárt megfizeti, de tán ne zárassa még el is a gazdag vasuti kincstár, a melyet olyan hosszú ideig szolgált hűségesen. Nem használt, a vádat nem vonták vissza. Erre dr. Geszti kir. ügyész fellépett s kényszerűségből megállapítani kérte a sikkasztást, de a bírák figyelmébe ajánlotta a sok enyhítő körülményt. És megesegett a bírák szíve is a szerencsétlen emberen. Az enyhítő 92. §. alkalmazásával a »sikkasztót« csupán öt forint pénzbüntetésre ítélték, okulására a magy. kir. államvasutak igazgatóságának.

Dobos Antal megnyugodott s a kir. ügyész is azt a kijelentést tette, hogy megnyugszik.

IRODALOM.

A Toldi monda. Dr. Bartha József a Szt. István társulat irodalmi osztályának tagja irodalmi történetünk egy igen régi és sokat vitatott mondájáról, a Toldi mondáról, mely Arany János örök becsü epójának adott tárgyat, értekezik kitünő alaposággal. Ez értekezés felülmúlja értékben az irodalomtörténeti tudományunk mind e tárgyban eddig megjelent értekezéseit. Bartha dr. kifejti a monda eredetét történeti adatok nyomán, összegezi e tárgyban a szaktudósok véleményét és kimutatja továbbá, hogy nincs olyan idegen monda, mely a mi Toldi mondánk alakulására hatással lett volna, a monda hőse pedig valódi történeti alak. Ára 70 kr. Megrendelhető: A Szt. István társulat ügynökségénél Budapest, Szentkirályi-utca 28. sz.

Igazságszolgáltatás.

A bélyegtolvajok. A budapesti büntető törvényszék már meghozta vádhatározatát Szecsödy Kálmán volt országgyűlési képviselő és nyolcz társa ügyében, akik az államnyomdából kiselejtezett bélyegekből mintegy negyvenezer forint árut elloptak. A törvényszék lopás miatt helyezte Szecsödyéket vád alá, eltérőleg az ügyészégi indítványtól, amely család miatt emelt ellenük vádat. Az ügyészség felfogása szerint ugyanis a bélyegek értéktelenek voltak és Szecsödyék az értékesítésükkel csalást követtek el, a törvényszék azonban annak a felfogásnak adott helyet, hogy amíg a bélyegek nincsenek megsemmisítve, forgalomba hozhatók, értéket képviselnek, eltulajdonításuk tehát lopás.

Hamisító vasuti tiszt. A büntető törvényszék nemrég harmadfél évi fegyházzal sújtotta Sorsich József székeljudvarhelyi születű, 29 éves vasuti hivatalnokot. Ezt a büntetést azért rótták rá, mert a vasuti tisztviselők segélyegyletét több nyugta hamisítása útján,

érzékenyen megkárosította. Alighogy Sorsich felett e büneért törvényt ültek, egy másik hamisításának is nyomára jöttek. A jeles tisztviselő ugyanis 790 forint kölcsönt vett fel a magyar kir. államvasuti hivatalnokok takarékos és előlegezési együletében s arról kötelezvényt kellett adnia. A mint utólag kiderült, Sorsich, hogy a kölcsönt megkapja, a kötelezvényen több kollegája: Mandello Ágost, Warmuth Emil, Wonzlovsky Károly, Deák Ferencz, Potz Károly és Aranyossy József nevét meghamisította. A törvényszék együvé fogta a két hamisítást, Sorsichot összbüntetéskép három évi és négy havi fegyházzal sújtotta. Ugy a közbürlő, mint az elitelt felebbezéssel élt.

A gyermek a ládában. Néhány héttel ezelőtt fővárosszerte óriási felháborodást keltett az az eset, melyről a VII. ker. kapitányság rántotta le a lepet.

Egy lelketlen öreg perszóna, özv. Wohlschein Ignác, a ki az Elemér-utca 30. szám alatt lakott, két leánya segítségével iszonyu módon kizsárolta a kis unokáját, az öt éves Wohlschein Bélát, a Wohlscheinné egyik, időközben már férjhez ment leányának a gyermekét.

Wohlscheinné leányának, a kinek Julia a neve, évekké ezelőtt viszonya volt egy magasabb állású állami tisztviselővel, a mely viszony nem is maradt következmények nélkül.

Megszületett a kis fiú, a kit apja után Bélának neveztek el. Szegény gyermek, gyötrelme és szenvedésre született.

Az anyja nemrég férjhez ment egy Jellinek nevű fuvaroshoz, a kinek sejtelve se volt róla, hogy neje leánykorában ballépést követett el és hogy gyermeke van. Wohlscheinék pedig szigoru titokban kívánták tartani a gyermek létezését, sőt, hogy valahogy ki ne tudódjék a dolog, el akarták pusztítani a szegény kis poronytot, anyja botlásának ezt az eleven bizonyítékát.

Özvegy Wohlscheinné és két otthon maradt leánya, — (mert három leánya van,) — tehát hallatlan kizsárolásnak vetették alá a kis fiút, annak reményében, hogy a megsanyargatott gyermek tönkre megy és elköltözik ebből az árnyék világból.

A öreg asszony nagyanyja fogta a gyermeket és bezárta egy ládába, a mely oly szűk volt, hogy a kis fiucska se kinyrjtózní se felkellni nem tudott benne.

A gyermek összekuporodva volt kénytelen ott maradni. S ha egyet mocozt, véresre ütötték-verték Wohlscheinné, meg a két leánya. De ez még nem volt elég.

A megkínzott gyermeknek enni sem adtak. Néhány csontot, egy kis zöldséget, meg nyers krumplihejat löktek be neki a ládába és a szegény gyermek ezeket az ételhulladékokat volt kénytelen enni.

Heteken át, csaknem három hónapig volt a kis Wohlkhein Béla ebben a szörnyű helyzetben. S ez idő alatt a lelketlen némberek egyetlenegyszer se bocsátották ki a ládából, sőt ki se tisztogatták a ládát. Szennyben, bűzben, elférgesedett testtel töltötte a gyermek napjait a szörnyű börtönben, a nélkül, hogy csak egy jajsztót mert volna is hallatni. Mert nagyon jól tudta a szegény kis jószág, hogy ha csak egyet is mukkan, a nagymama meg a két nénye megpofozzák, a haját tépik, rugdossák és a piszkáló vassal verik véresre gyöngé testét.

Valahogy ezt a szörnyűséges, vérlázító gyermekkinzást megtudták az Elemér-utca 30. számú ház lakói, a kik azonban nem merték a dologba beleavatkozni.

Hanem aztán akadt egy humánus ember, Török járásbírósi tisztviselő, a ki Wohlscheinék mellett lakik s a ki értesülván az iszonyu dologról, habozás nélkül elsielt a hetedik kerületi kapitánysághoz, a hol följelentette a dolgot Sajó Sándor rendőrkapitánynak.

Sajó eleinte el sem akarta hinni a dolgot, csak a mikor Török ismételt hangoztatta, hogy ő teljes felelősséget vállal azért, hogy a vád szóról-szóra igaz, akkor ment ki Zólyomi Lajos rendőrtisztviselő egy rendőrorvos kíséretében Wohlscheinék lakására.

A lelketlen öreg asszony eleinte azt mondta a rendőri bizottságnak, hogy ő nála semmiféle gyermek sincs. De persze rövid keresés után ráakadtak az agyongyötört kis Bélára.

A szerencsétlen poronytot rettenetes volt nézni, mikor bűzös börtönéből kiszabadították. Néhány rongy borította testét. Csupa szenny, csupa féreg volt. És az egész gyermek csupa csont és bőr volt, inkább hasonlított halotthoz, mint élő emberhez.

Nem tudott a szegény a lábán se megállani.

A hogy ott kuporgott a lábában hosszú heteken át, a teste úgy összegémberegett, hogy a mint fölállították, rögtön összeesüklött a lába és ő azonnal olyan kuporgó helyzetbe jutott megint, a milyenben a lábában volt.

A kis fiút azonnal elvitték a fehér-kereszt gyermek-korházba, a hol a leggondosabb ápolás alá vették. Erre az ápolásra szükség is volt. Oly gyöngé, elcsigázott volt szegényke, hogy bizonyára már csak napokig húzta volna, ha szenvedésétől, kinzótól idejekorán meg nem szabadítja, a hatóság. Heteken át feküdt a gyermek, a ki egészen éptestü sajnos, aligha lesz.

A rendőrség a lelketlen némberek ellen megindította a vizsgálatot és azután áttette az iratokat a kir. törvényszékhez, mely Drill vizsgálóbíró bizta meg a vizsgálat vezetésével.

Drill tegnap fejezte be a vizsgálatot és minthogy kétségtelenül kiderítette, hogy a gyermeket el akarták tenni láb alól, vagyis hogy gyilkosság kísérletének vádjá forog fönn, még tegnap megkereste a rendőrséget, Wohlscheinnét és két otthon levő hajadon leányát, Malvint és Matildot tartóztassa le.

Ennek a megkeresésnek a rendőrség ma eleget is tett.

Korán reggel egy detektív elhajtattott az Elemér utczába és bekopogtatván Wohlscheinék lakásába, felszólította a három nőt, hogy kövessék.

Ezek úgy látszik már tudták, hogy mi vár rájuk és meglehetősen nyugodtan fogadták a dolgot. Sőt az öreg asszony nagyon czinikusán viselkedett és azt mondta a leányainak:

— No hát itt van! Azért a bűdös kölyökért!

Csak az egyik leány kezdett el jajveszékelni, mikor megtudta, hogy a rendőrségre viszik. De persze a jajveszékelés hiábavaló volt.

A három nőt a főkapitányságra vitték, onnan pedig délben a kir. törvényszékhez kísérték őket.

S P O R T.

Königswarter Herman báró jövő versenylovai. Most nevezte el Königswarter báró istállójának legfiatalabb tagjait, azokat, amelyek jövőre lesznek kétévesek. Mint minden évben, most is jól hangzó neveket látta el lovait, háromnak közülök szép magyar nevet adott, Dunagyöngye, Pergő és Denevér névvel nevezvén őket. Sokkal fontosabb, hogy a lovak egytől-egyig rendkívül nagy származásuak, nincs közülök kivetni való egyetlenegy sem. Az öt nem magyar névvel nevezett csikót így hívják: Don diego, Fleuriste, Hypocrates, Pepant és Spectabilis. A belföldi lovak közül legszebb a pedigréje Don Diegonak (Gaga-Doralicze) és Spectabilisnek (Gaga-Sunflower) de legérdekesebb ló talán mind a nyolcz közül a Denevér nevű pejkanca, Komámasszony testvére, melyet Angliából importáltak. Ilyen nagy származásu lovakkal Königswarter báró jövőre is elfoglalhatja a turfot azt a nagy pozíciót, me yet az idén elfoglalt.

TANUGY.

A nagyváradi róm. kath. népiskola értesítője. Ezen kitünő elemi iskola fennállásának 30-ik évébe lépett az idén. Egészséges légkör szellője csap felénk a kis évkönyvből. Látszik belőle, hogy ez a tanintézet a helyes paedagógiai alapon, a vallás-erkölcsi nevelés alapján áll, mely nem akarja csupán ismeretekkel agyonterhelni a tanuló elméjét, de ezzel összhangba fejleszti növekedéseiben a lelki tehetségeket is, nem törődve a kizökent kor-szellemmel, mely az egyéni jellem és a tár-

sadalmi élet erős oszlopát alkotó vallásos érzület és hitélet gerjesztésére, fentartására és a növelésére mit sem tesz, sőt a lelki tulajdonokat a szellemiek rovására teljesen negligálja.

Az értesítő minden egyes fejezetéből kitűnik, mennyire tudatában vannak ugy az intézet fentartói, mint a tanerők annak, hogy mily nemes czél szolgálatában állanak, s ezen tanévben is teljes erővel szentelték oda magukat hivatásukkal járó feladataik megoldásának.

A vallásosságon kívül a hazafiságra is éber gondot fordított a vezetőség. A nemzettel együtt az iskola is meggyászolta Erzsébet királynét.

Az apr. 11-iki nemzeti ünnepet szintén megülte az iskola, valamint dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok negyedszázados püspöki jubileumán is részt vett. Az igazgató által kibocsátott íveken a káptalan nagyérdemű tagjai és a jószívű közönség 118 frtot adakozott össze a szegényebb sorsu tanulók felruházására, mely alapítványi kamatokkal 244 frtra szaporodott, s ezen összegből 56 tanuló nyert karácsonykor segítséget; áldva a Jézuska ajándékáért azokat, kik nyomorukon emberbaráti szívvvel enyhítettek. Az intézet nemes pártfogókat vesztett az elhunyt Szakszó Rezső, Zeley János és *Winterhalter* Antal káptalanok személyében, kik mint a Káptalan tagjai az iskola kegyurai voltak, s kik közül az utolsó 1000 frtot hagyott ösztöndíjra ezen iskolának. A tanévet szép ünnepellyel jun. 29-én rekesztették be, mely alkalommal a káptalan 40 frt jutalom díját a szorgalmasabb tanulók közt kiosztották. Az intézet igazgatója ezenkívül díszes könyvekkel jutalmazott több jeles előmenetelű tanulókat.

Az értesítőt a váradi kath. iskolák létszámáról egybeállított statisztika zárja be, melyből kitűnik, hogy a kath. népiskolákban 2060 tanuló nyert az év folyamán lelkiismeretes oktatást.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombaton: *A baba.*
d. u. *Jani és Juczi.*
Vasárnap este: *Toloncz.*

Párisi élet.

Offenbach remek zenéjü operettjében lépett föl tegnap este másodszer *Örley* Flóra Gabriella keztyüvarrónő pajzán szerepében. E két szerep, melyekben eddig láttuk merő ellentéte egymásnak, a Lili-ben bámultuk a finom, kifejező játékot, mely e szerepben csak a darab egyes részein emelkedhetett érvényre. Nagy vervvvel előadott gyönyörű énekszámait, sikkes tánczát a közönség ma is bő tapssal honorálta és annyi virágcsokorral amennyit el sem bírt.

Ez az est különben az *Örley* Flóra sikerei kivételével a toillettek estje volt.

Komlósi Emmát (Pauline) temperamentuma sohsem hagyja cserben, napraforgós toilletjében, melynek összeállítása sok izlésre vall, bájos volt s több virágcsokrot kapott.

Korányi Frida (Metella) sok igyezzettel játszott részben sikerrel. *Leővey* Leó (Gondremark br.) és *Nyárai* Antal (Fricke czipész) humorukkal állandó derűltégekben tartották a közönséget. *Kassai* K. elég piros brazíliai volt; *Mezei* Mihály (Prosper) élénk játékaival keltett hatást; *Bónis* L. és *Iványi* A. szintén hozzájárultak a darab sikeréhez.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*. 54

— Kérdezze meg legalább a kisasszonyt, hogy be szabad-e mennem?

Pár pillanat mulva ismét megjelent a takarítóasszony. Az ur megnyerte bizalmát és a legbarátságosabb hangon szólította fel, hogy méltóztassék a kisasszonyhoz besétálni!

Ganermann csodálkozott a hatáson, melyet az a pár kanál erős bor és a csekélyke huslé a betegre gyakorolt. Hullaszerű kinézése eltűnt, lehetett látni, hogy van elég életerő benne a betegség következményeinek legyőzésére. Hogy Mari kisasszony fiatal volt, kétséget nem szenvedett; de hogy csinos volt-e, nem lehetett megítélni éktelen soványsága miatt. Ganermann csak két szép fekete szemet látott, melyek hálával telten pihentek rajta és halovány ajkakat, melyek hiába erőlködtek, hogy pár szót szóljanak. Az agyhoz lépett és kifejezte szándékát, hogy néhány festményt magával vinne. A leány szemei felcsillantak, fel akarta emelni átlátszó fehér, sovány kis kezét, de csekély kis ereje nem volt elég hozzá. Szeme, melyben minden ereje összpontosulni látszott, keresve fordult a sarok felé; Ganermann szeme követte az irányt és észrevette, hogy egy mappa fekszik ottan. Csakhamar hatalmába kerítette és tartalmát kikutatta. Nagyszámu vázlatot talált benne; volt közte bizonyára jelentéktelen, de néhány olyan példány is, hogy ámulaiba ejté. Csodálta a felfogás eredetiségét, a biztos vonásokat és a színek vegyületét. Hamar kiválogatta a legvonzóbb lapokat és a beteghez vitte, hogy megmutassa neki. Egyuttal szemügyre vette a szoba berendezését. Igazán értékes nem volt benne található, bár voltak egyes tárgyak, melyek fényűző multra mutattak. Például az ágy felett függő ószerű feszület, néhány arczkép ütött-kopott, de művészies csinos keretben. Gyűrű azonban nem volt a kezén; a mi eladói volt, a zsbárushoz vándorolt.

Ganermann már megfogta volt a kilincset, de visszafordult a beteghez és tudtára adta, hogy az Erzsébet-egyesületnek fogja ajánlani. Igen csodálkozott szavainak hatása fölött. A beteg összeszedte minden erejét és akadozva néhány szót mondott, mintha tiltakoznék Ganermann szándéka ellen. Csekély ereje azonban nem mérkőzhetet izgalmával, hangja elakadt, csak e szavakat ismételte aggodalommal: az én óráim, az én óráim! . . . és pihegve, tehetetlenül nézett maga körül.

Szintoly tehetetlenül nézett Ganermann a takarítóasszony felé.

— Midőn lázba feküdt, ugyancsak óráiról beszélt mindig, — jegyzé meg félig halkán és azután, mintha, mentő gondolata támadt volna, hozzátette: — Bizonyára fél, hogy elveszti azokat, Mari kisasszony.

A beteg bólintott, néhány nagy könnycsepp lopódzott ki szempillái alól és lefutott kiaszott arczán.

— Talán nem tudják tanítványai, hogy beteg? — kérdezte Ganermann.

Fejét rázta.

— Kérem azt a czédulát! — suttogta.

Szemei az erősen ingó asztal felé irányultak, melyen félig a tintatartó alá dugva egy papírszelet feküdt. Ganermann kitalálta, hogy a leány betegsége elején értesíteni akarta tanítványait, de a láz hirtelen kitörése következtében azt meg nem tehette. Egyetlen tekintet a czédulára megerősítette sejtelmét. Reszkető kézzel írva nevek voltak rajta, de csak kevés.

— Talán értesítem ezeket a hölgyeket? — A sápadt ajkak mosolyogva és hálásan suttogták:

— Igen.

— Megteszem és azt is megüzenem, hogy nemsokára folytatni fogja az órákat. Remélem azonban, hogy előbb szép kis összeget juttatok kezéhez a festményekért.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A Petőfi-ház.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) A Petőfi ház bizottságnak egy küldött-sége ma kereste fel *Halmos* János polgármestert, hogy vele a főváros segítségét illetőleg tanácskozzék. A polgármester

támogatást ígért, de kérte a bizottságot, hogy ne ragaszkodjanak a lapokban említett telkekhez. *Bartha* Miklós erre fölemlítette, hogy legjobb volna a képviselőház telke, mely 2 év mulva ugyis felszabadul. A polgármester nagy lelkesedéssel fogadta a tervet.

A mócsai emberkinzás.

Budapest, jul. 14. (Saját tud. táv.) *Sárközy* főispán ma *Szell* Kálmán miniszterelnöknek referált a mócsai kinzásról. A miniszterelnök ezután Rátótra utazott.

A belgrádi merénylet.

Budapest, jul. 14. (Saj. tud. táv.) Pancsováról írják, hogy *Karagyorgyovics* Sándor herceg a szerb trónkövetelő 3 hét előtt még itt tartózkodott, de hirtelen nyomaveszett. E körülményt a belgrádi merénylettel hozzák összefüggésbe.

Zimony, július 14. (Saj. tud. táv.) Letartóztatták *Petrovics* Blazsót a montenegrói fejedelem fivérét. Tekintve felesége súlyos betegségét, szobájában vették szigoru őrizet alá.

A francia nemzeti ünnep.

Páris, július 14. A mai nemzeti ünnep alkalmából, melynek a legszebb idő kedvezett, a középületeket és sok magánházat fellobogóztak. Deroulede és Habert követve a hazafias liga néhány száz tagja által a szabadság szoborhoz mentek és ott koszorut tettek le. Éljen a hadsereg! Éljen Deroulede! Éljen a köztársaság! kiáltások hallatszottak. A tüntetők széleszlottak anélkül, hogy nevezetesebb dolog történt volna.

Páris, jul. 14. *Loubet* elnök *Galifet* tábornok hadügyminiszter társaságában távozott az Elyseéből s 3 óraker Longehamptonba érkezett. Minden felől Éljen Loubet, éljen a köztársaság! kiáltásokkal üdvözölték őt.

Nyereség a halálon.

Kikinda, jul. 14. (Saját tud. táv.) Kuzen Péter németcsernyai, jómódu földesgazdát elfogták, mert már negyedik feleségét megmérgezte, és atemetkezési biztositási összeget felvette. A holttesteket exhumálták s a borzalmas ügyben a kikindai kir. tvszék viszi a vizsgálatot.

Minisztertanács.

Madrid, jul. 14. A minisztertanács ma nagyon sokáig tartott. Bato belügyminiszter egy interviewben kijelentette, hogy Silvela miniszterelnök javaslatot terjesztett elő és a minisztertanács kijelentette, hogy beleegyezik a javaslatba. Az a hír kering, hogy ez a javaslat a kormány előterjesztését egész terjedelmében fentartja. Egész este az a hír vol- elterjedve, hogy miniszterválság van kü, szöbön, most már azonban azt mondják, hogy a válságot elnapolják. (Magyar Táv. Ir.)

A párisi kiállítás.

Páris, jul. 14. (Saját tud. táv.) Hír szerint a párisi világkiállítást az összes uralkodók meg fogják látogatni.

Angolországi hírek.

London, jul. 14. A Financial News tegnapi keletü buenos-ayresi távirata szerint Buenos-Ayres tartomány jelzálogbankjának további öt évi moratóriumot adnak.

London, jul. 14. A reggeli lapok kedvezőtlenül nyilatkoznak a dél-afrikai köztársaság kormányának legutóbbi javaslatairól. A Times azt mondja, hogy az a javaslat guny és csufság. A Daily Telegraph az értelmetlenségek és ellentmondások litániájának nevezi. A Standard homályosnak és zavarosnak, a Caronicle csodálatosan bonyolodottnak mondja a javaslatokat.

London, jul. 14. A Times-nak jelentik Pekingből e hó 13-iki kelettel: Császári rendeletet adtak ki, mely általános vádat tartalmaz a belföldi vámok, a só és egyéb illetékeknek kínaiak által történő beszédese alkalmával mindenütt szokásos sikkasztások miatt. A rendelet utasítja a tartományi hatóságokat, hogy három hónap alatt mutassák be az említett állami jövedelmekre vonatkozó elszámolásokat és az eddigi visszaéléseket szüntessék meg. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Lille, jul. 14. Pressensé ma este nagy számú közönség jelenlétében előadást tartott a Dreyfus-ügyről. A teremben semmiféle incidens nem fordult elő, de a terem bejáratánál a tömeg tüntetett, a miért a csendőrség ismételtelen közbelépett és a miért az összegyűlteket szét kellett oszlatni. (Magy. Táv. Ir.)

Török dolgok.

Konstantinápoly, jul. 14. Mamduh basa belügyminiszter, a kit állásától megfosztottak, ismét kegyelmet kapott és az Ozmanje-rend nagyszalagját a gyémántokkal együtt adományozták neki.

Konstantinápoly, jul. 14. Az orosz trónörökös nagyherceg elhunyt alkalmasból a szultán a görög királynak is kifejezte részvétét.

Konstantinápoly, jul. 14. Azt a bizottságot, a melynek a nagykövetekkel a velencei egészségügyi konvenczióra vonatkozólag tárgyalnia kell, egybeállították. Tagjai a következők: Tevfik basa külügyminiszter elnök, Nuradunghian Gabriel effendi a porta jogtanácsosa, Sziguridesz Nikoláj effendi, a külügyminiszterium kereskedelmi ügyeinek az igazgatója, Midhat Amed effendi, a nemzetközi egészségügyi tanács alelnöke. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Czukorrépa termelésünk hibái. Sajátságos jelenséggel találkozunk mezőgazdáink körében a czukorrépa termelés terén, míg ugyanis évekként elszokott szerencsésnek vallhatta magát az, ki valamely czukorgyárral szerződéses viszonyba léphetett a répa termelése illetve szállítása iránt, addig ma csaknem megfordítva áll a dolog, örül a gyáros, ha termelőre talál

s ha kap is egyet, a következő évben már csak erős kapacitásokkal sikerül a gazdát rávenni, hogy a termelést folytassa. Gazdáink azt mondják, nem érdemes a termeléssel bajlódni, mert nem fizeti ki magát. Keveset terem, drága a megmunkálás, sokba kerül a kiszedés, sok bajjal jár a gyárba való fuvarozás, rosszul váltja be a gyár.

Ezek azon panaszok, melyektől gazdáink nem tágtanak. Nézzük csak igaz-e ez? Ha keveset terem a répa, annak egyedüli oka maga a gazda. Legyen a gazda kissé körültekintőbb, járjon el a termelés terén okszerűbben, lesz akkor aratás bőven. Az első hibát azzal követik el a termelők, hogy nem adnak a répának megfelelő talajt; már pedig alig találunk oly növényt, mely a talaj iránti követeléseiben oly nagy igényeket támasztanak, mint a czukorrépa. Kiterjed ezen igénye nemcsak fizikai tulajdonságaira, hanem tápanyag gazdaságára is s megfelelő akkor lesz, ha mélyrétegű, televényes, mélytartalmu olyan vályogtalaj, mely tápanyagokban hiányt nem szenved. Ez utóbbi feltétel sikeres megoldása a legnagyobb nehézségbe ütközik, mert ismeretes azon káros hatás, melyet az istápoló trágya a czukorrépa minőségére gyakorol.

Ha közvetlenül a czukorrépa alá használjuk az istálló trágyát, javul ugyan a termés mennyisége, de a minőség rovására, ha pedig elhagyjuk a trágyázást, nagyon csekély lesz a termés eredménye. A bajon ugy kell tehát segíteni, hogy a czukorrépa élőveteményei alá használunk istállótrágyát, közvetlenül a czukorrépa alá pedig szuperfoszfátot, tavasszal elszórva, rövidebb a vetés előtt. A talajt illetően még azon hibával találkozunk, hogy annak megművelésére nem nagy gondot fordítanak. Tudvalevő, hogy a czukorrépa mély gyökérzetel bír, olyannal, mely néha egy két méter mélységre is lehatol és innen veszi a fejlődéséhez szükséges tápanyagot.

A talaj megművelésénél okvetlenül arra kell tehát ügyelni, hogy az ne csak a felsőbb rétegekre terjedjen ki, hanem az alsókra is s miután a gyakorlat eléggé igazolja azt, hogy mélyen művelt talajban jobban diszlik a répa, mint csekélyen műveltben. Szabályul kell venni azt, hogy ősszel a talaj mély művelése soha se maradjon el. Egy másik hiba a termelés terén az, hogy a vető magot idegen magot használunk s nem hazait, nem olyant mely nállunk már meghonosodott. Bár mily jónak hirdetett is valamely idegen répamag, az jó tulajdonságait sohasem képes érvényre juttatni. A czukorrépa termelő gazdának tehát magának kellene a magot előállítani és pedig nem csak az alak szerinti kiválogatás, hanem a czukortartalom vizsgálati eredménye alapján.

A termelők azon panasza, hogy a czukorrépa megmunkálása drága, kétséget nem szenvedhet oly vidékeken, hol napszámerő mincs. De elvégre e bajon is segíthetünk a munkások telepítése által. Végül azon ellenvetés, hogy gyáraink rosszul váltják be a répat, véleményünk szerint szintén nem állhat meg, mert a mai adóztatások mellett a gyárosok többet nem adhatnak. Vegyék figyelembe a termelők e termelésre vonatkozólag fent írottakat s meg fognak győződni arról, hogy a termés eredmény javulni fog, ha pedig az javul, úgy jóvedelmünk is kétségen kívül emelkedni fog.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 14.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	— — — — —	354.70
Magyar hitel	— — — — —	383.25
Allamvasut	— — — — —	350.40
Rimamurányi	— — — — —	301.50
Magyar jelzálog	— — — — —	244.75
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámító	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Déli vasut	— — — — —	65.08

Határidők.

Budapest, július 14.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt 18,000, mm. forgalom mellett az árak változatlanul jegyeztettek.

Buza áprilisra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	8.76
Tengeri jul.	— — — — —	4.72
Rosz ősze	— — — — —	6.94
Zab ősze	— — — — —	5.55
Tengeri augusztusra	— — — — —	4.72

Bécs, július 14.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	— — — — —	380.50
Magyar hitel	— — — — —	387.25
Allamvasut	— — — — —	375.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.95
Magyar koronajárdék	— — — — —	96.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	95.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	160.50
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	160.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.50
Osztrák járdék papirban	— — — — —	100.40
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	100.20
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	119.25
Osztrák korona járdék	— — — — —	100.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	198.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	910.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	387.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	380.—
Párisi vista	— — — — —	347.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	9.56
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.90
London vista	— — — — —	120.50
20 márkás arany	— — — — —	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbrlet 74. szám.
Páros.Kisbrlet 74. szám.
Páros.

Ma szombaton, 1899. július 15-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

új jelmezekkel és díszletekkel:

A B A B A.

Nagy operette 4 felvonásban. Irta: Ordonneau M. Zenejét Andran. Fordította: Reiner F.

SZEMÉLYEK:

Lancelot	— — — — —	Székely Irén
Hilárius mester	— — — — —	Nyárai Antal
De la Chanterelle báró	— — — — —	Szerdahelyi Ferencz
Loiremois gróf	— — — — —	Leóvey Leo
Maximin atya	— — — — —	Fehér József.
Balthazar testvér	— — — — —	Török Károly
Hilárius asszony	— — — — —	K. Árpási
Alézia, leánya	— — — — —	Turchányi O.
Güdüline, komorna	— — — — —	Miklósi M.

Barátok. Férfi és női vendégek.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1899. július 16-án:

Délután 4 órakor. Fél helyárrakkal.

Hófehérke és a hét törpe.

Látványos tündérrege 5 felvonásban.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal.

A t o l o n c z.

100 arany pályadíjat nyert népszimű 5 felvonásban.

A szerkoztóért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13		Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30		P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05	
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55		Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16		Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20	
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31		Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47	
Buca >			9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka >			9 50	9 11	5 38	Báránd >			12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.		
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15	
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >			1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48	
F.-Vásárhely >			11 01	10 27	7 38	M.-Keresztles >			1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >			1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >			1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.			
Püspöki >		8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Bors >			11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24		2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Mező-keresztles >			12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >			2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05	
Mező-Peterd >			12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-			Sáránd >	6 40	2 29	
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13	
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske—Derecske—Sáránd.						
Báránd >			1 01	12 41	5 13	Brátka >			4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49	
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Buca >			4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09	
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37		Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00							
Nagy-K L >	6 34	12 41	4 45	5 07		B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55							
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10		Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04							

Nagyvárad—Szegec				Szegec—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szegec ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi >	10 30	4 41	7 16	L.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurties >	5 39	11 52	10 07				
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54				
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurties >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán >	† 7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36						
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46						
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10						
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szegec >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.										
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.								
Nagyvárad ind.	3 50	2 40		Vaskóh ind.	4 30	2 —		Nagyvárad ind.	5 50	2 37		Gyoma ind.	3 40	2 3								
V.-Velenceze >	4 05	2 51		Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43		Ósi >	6 08	2 51		Déva-Ványa >	4 37	3 32								
Félix-Fürdő >	4 32	3 13		Szudries >	5 09	3 12		Uj-Palota >	6 24	3 05		Körös-Ladány >	5 13	4 25								
Kardó >	4 50	3 27		Belényes >	5 37	3 52		Gyires >	6 43	3 17		Szeghalom >	5 40	4 55								
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17		Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15		Körösszeg >	7 02	3 36		Vésztő >	6 12	5 39								
Tasádfő >	6 07	4 31		Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27		Szakál >	7 39	4 05		Köt >	6 38	6 08								
Drág-Cséke >	6 30	4 45		Borz >	† 6 19	† 4 37		Nagy-tóti >	7 55	4 21		Iráz >	6 52	6 23								
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —		Sólyom >	† 6 35	† 4 58		Komádi >	8 25	4 32		Komádi >	7 10	7 02								
Dusesd >	† 7 05	† 5 12		Gyanta >	6 56	† 5 19		Iráz >	8 42	4 49		Nagy-tóti >	7 22	7 14								
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47		Hollód >	7 10	5 34		Köt >	9 19	5 14		Szakál >	7 48	7 49								
Hollód >	7 58	5 58		Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03		Vésztő >	9 44	5 32		Körösszeg >	8 11	8 13								
Gyanta >	8 12	6 11		Dusesd >	† 7 55	† 6 34		Szeghalom >	10 34	6 13		Gyires >	8 33	8 38								
Sólyom >	8 38	6 36		Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49		Körös-Ladány >	11 —	6 31		Uj-Palota >	8 47	8 53								
Borz >	† 8 53	† 6 50		Drág-Cséke >	8 26	7 17		Déva-Ványa >	12 03	7 21		Ósi >	9 03	9 13								
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01		Tasádfő >	8 40	† 7 33		Gyoma érk.	12 45	8 06		Nagyvárad érk.	9 20	9 32								
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13		Magyar-Gyepes >	8 54	7 50		Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.						
Belényes >	10 04	7 47		Kardó >	9 27	† 8 31		Nagyvárad ind.	6 50	5 43		Érmihályfalva ind.	5 05	5 20								
Szudries >	10 27	8 09		Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45		B.-Püspöki >	7 17	5 59		Érselind >	5 37	6 01								
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 34		V.-Velenceze >	10 01	9 09		Bihar >	7 44	6 22		Székelyhid >	6 14	6 46								
Vaskóh érk.	11 12	8 49		Nagyvárad érk.	10 11	9 19		Paptamási >	8 13	6 48		Nagykátá >	6 27	7 00								
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid																		
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Vegyes v.								
Székelyhid ind.	9 50	7 55		Margitta ind.	4 35	4 45		Nagyvárad ind.	6 50	5 43		Érmihályfalva ind.	5 05	5 20								
Apátkeresztur >	10 46	8 41		Monos-Petri >	4 46	4 56		B.-Püspöki >	7 17	5 59		Érselind >	5 37	6 01								
V.-Abrány >	11 03	8 55		V.-Abrány >	4 57	5 08		Bihar >	7 44	6 22		Székelyhid >	6 14	6 46								
Monos-Petri >	11 16	9 06		Apátkeresztur >	5 13	5 26		Paptamási >	8 13	6 48		Nagykátá >	6 27	7 00								
Margitta érk.	11 28	9 16		Székelyhid érk. reg.	5 53	6 07		Gyapoly >	8 29	7 03		B.-Diószeg >	6 42	7 20								
Menetdíj kiban állami vasuton																						
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdíj kiban közösi vasuton					
—	—	—	9 05	11 27	—	—	—	10 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
—	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—	—	—	—					
30	15	10	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	Érkezik	Indul	7 30	9 50	—	—	—					
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	Indul	Érkezik	7 54	10 14	1 33	3 14	4 29	6 20	8 01	9 29	30	25
40	22	15	8 38	11 —	02 03	3 47	5 11	6 54	8 38	—	Indul	Érkezik	7 59	10 19	1 38	3 19	4 34	6 25	8 06	9 34	30	25
40	22	15	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	Indul	Érkezik	8 17	10 37	1 51	3 32	4 51	6 39	8 19	9 51	30	25

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kiírtva. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig ter